

PLURALISME

Verdenen vi lever i er kompleks, mange av problemene vi møter hver dag er svært mangefasetterte, både i samfunn, politikk, vitenskap, estetikk, matematikken og selv innen logikken. Pluralismen er et faktum. Hvordan skal vi finne fornuftige svar på vanskelige spørsmål, når selv våre mest grunnleggende intellektuelle prosedyrer gir tvetydige svar?

Filosofisk supplements femtiende (!) nummer har temaet pluralisme. I dette nummeret møter du en bred familie teorier, som på sine respektive områder mener at løsningene på sentrale problemer ikke kan være monistiske, altså enestående i ordets grunnleggende betydning, men må være pluralistiske.

Bladets første artikkel undersøker Patrick J. Winther-Larsen tre teories svar på “the boundary problem”, et problem innen politisk filosofi. Problemet: Hvordan berettiger teoriene, om berettiget territorialmakt, det at stater utøver makt over territorier (innenfor statenes grenser), som ikke møter kravene som teoriene stiller til hvordan stater med rette kan kreve land? Winther-Larsen argumenterer for at de tre ledene teoriene om berettiget territorialmakt, møter problemer som hindrer dem fra å løse dette problemet.

Spalten I praksis, i dette nummeret skrevet av Eviane Leidig, handler om multikulturalisme, og diskuterer to debatter i faglitteraturen vedrørende multikulturalisme, overgangen fra en tidligere biologisk rasisme til en nyere kulturell rasisme og fremveksten av post-rase-diskurs.

I spalten Fra forskningsfronten kaster Helgardt Mahrtd lys over historien til, og betydningen av, begrepet ”pluralitet”. Hun hevder at pluralitet ikke bare er et faktum i verden og i samfunnet, men også at tenkning i seg selv er en pluralitetsøvelse. Faktisk, sier hun med Arendt, vil ethvert forsøk på å fjerne pluralitet fra tenkning ikke bare gjøre den fremmed for sin egen natur – den ensidige tenkningen er også i sin monistisk destruktive følgeriktighet sentralt for det totalitære sinn.

Hans Robin Solberg diskuterer Nelson Goodmans teori om symptomene ved det estetiske, forstått som egenskaper ved symboler. I stedet for å karakterisere det estetiske vagt med henvisninger til ‘det vakre’, eller å redusere det estetiske til en sosial illusjon blant en klasse esteter, utvikler Goodman en teori som beskriver det særegne ved estetiske symboler. Denne forklaringen leder ikke til et entydig svar på spørsmålet ‘Hva

er det estetiske?’. Svaret er heller at en pluralisme av symbolske symptomer utgjør det estetiske. Videre argumenterer Solberg for at Goodmans teori kan forklare viktigheten av det estetiske sin institusjonelle kontekst – som museer, kunstsalg og kunstutdannelse – uten å redusere det estetiske til dette institusjonelle, ved å forklare hvordan det estetiske og dets institusjonelle kontekst er essensielt forbundet.

I anmeldelsen diskuteres Ingen mennesker er født frie, en antologi om liberalisme. Boka tar for seg hvordan liberalismen har tatt monopol på politikken, og samfunnet. Boka er en kritikk av dette, og forsøker å vise hvordan en annen politisk tenkning er mulig. Over ti artikler tas liberalismens omfattende innflytelse på samfunn og tenkning opp, og kritiseres. Anmeldelsen er skrevet av Håkon Blystad

Sverre Hertzberg og Vera Gjermundsen oversetter et utdrag fra den italienske filosofen og marxisten Antonio Gramscis dagbøker fra fengselet, hvor han ble satt, på tross av sin parlamentariske immunitet, da Mussolini i et anfall av paranoia satte i kraft de italienske beredskapslovene, og fengslet det han fant av meningsmotstandere, i 1926. Gramsci satt innesperret til han døde, 46 år gammel, i 1937. I fengselet skrev Gramsci dagbøkene som utgjør mesteparten av hans forfatterskap. I det her oversatte utdraget, skrevet da Gramsci lå på dødsleiet, argumenterer Gramsci mot Benedetto Croces idealistiske syn på historien, og spesifikt mot Croces syn på lidenskapene.

Utdragene fra Leksikryptisk Encyclopedi handler om sannhet, sannhetspluralisme og Jean Paul Sartre. I hovedutdraget presenteres sannhetspluralisme, en familie posisjoner som hevder at sannhet er flere egenskaper, og noen varianter av sannhetspluralisme presenteres. Som alltid har vi to mesterbrev, et reisebrev, denne gangen fra Cambrigde, og en quiz.

Som dere kanskje ser, dekker vi temaet pluralisme på mange måter, estetisk pluralisme, politisk pluralisme, logisk pluralisme, sannhetspluralisme, og kanskje noen til, litt avhengig av hvordan man deler dem opp. Dette viser at pluralisme er et uunngåelig tema på nesten alle filosofiske fagområder. Her har vi prøvd å vise pluralismens pluralisme, så å si. Vi håper dere vil like det!

God lesning!

Håkon Blystad & Joachim Kvamme
redaktører